

Amélie Nothomb

Barbă Albastră

Traducere din franceză și note de
Claudiu Constantinescu

3
TREI

Când Saturnine a ajuns la locul întâlnirii, s-a mirat că era așa de multă lume. Sigur, bănuia că n-avea să fie singurul candidat; dar de aici și până la a fi primită într-o sală de așteptare unde se aflau deja cincisprezece persoane era o mare diferență.

„Era prea frumos ca să fie adevărat, își zise. N-o să prind în veci locuința asta în comun“. Cum se pregătise toată dimineața, s-a hotărât totuși să aștepte. Frumoasa încăpere o îmbia la așa ceva. Era pentru prima dată când intra într-o casă aristocratică din arondismentul VII al Parisului și se tot minuna în fața fastului de acolo, a tavanului foarte înalt, a liniștii și splendorii aceluia spațiu care nu constituia decât o simplă anticameră.

Anunțul preciza: „O cameră de 40 m² cu baie și acces la o bucătărie mare, echipată“, pentru o chirie de 500 de euro. Trebuia să fi fost

o eroare. De când Saturnine căuta o locuință la Paris, văzuse numai maghernițe infecte de 25 m², fără baie proprie, la 1000 de euro pe lună, și care erau luate imediat. Ce probleme ascundea deci această ofertă miraculoasă?

S-a uitat apoi la ceilalți candidați și și-a dat seama că erau numai candidate. S-a întrebat dacă locuitul în comun nu reprezenta cumva un fenomen feminin. Femeile de acolo păreau toate foarte stresate, iar Saturnine le înțelegea: și ea era înnebunită să obțină acea cameră. Din păcate, de ce-ar fi aleasă ea mai degrabă decât acea doamnă cu o figură atât de respectabilă sau decât acea femeie de afaceri cu coafură inflexibilă?

Vecina de scaun, care o măsoara din ochi, îi răspunse la întrebare:

— Dumneata o s-o obții.

— Ce-ați spus?

— Ești cea mai tânără și cea mai drăguță.

Dumneata o să primești apartamentul.

Saturnine s-a încruntat.

— Nu-ți stă bine cu figura asta, continuă necunoscuta. Când o să intri în birou, să fii mai degajată.

— Lăsați-mă în pace.

— Nu te supăra. Nu știi de reputația proprietarului?

— Nu.

Femeia a tăcut, luându-și o figură misterioasă, în speranța că Saturnine o va implora să-i spună despre ce era vorba. Saturnine s-a mulțumit însă să aștepte, știind că vecina ei va vorbi oricum. Ceea ce s-a și întâmplat:

— Nu suntem primele care venim aici. Opt femei au obținut deja această locuință în comun. Și toate au dispărut.

— Poate nu erau mulțumite de cameră.

— N-ai înțeles. N-au mai avut ocazia să-și spună părerea: nimeni n-a mai auzit de ele.

— Moarte?

— Nu. Moartea nu înseamnă dispariție.

Femeia părea mulțumită de efectul produs.

— Atunci de ce-ați mai venit? o întrebă Saturnine. Vreți să dispăreți și dumneavoastră?

— N-am nicio șansă să fiu aleasă. Dar, pentru mine, e singura modalitate de a-l întâlni pe proprietar.

Saturnine n-a pus întrebarea cea așteptată; o cam agasa coșofana asta care, oricum, a continuat:

— Don Elemirio nu iese niciodată din casă. Nimeni nu-i știe vreo poză sau vreun portret. Vreau să văd și eu cum arată. O mulțime de femei și-au pierdut mințile din cauza lui.

Saturnine simți că-și dorea s-o șteargă de-acolo. Avea oroare de seducători. Din păcate însă, n-o mai țineau puterile să caute în

continuare o locuință. O apuca greața numai la gândul de a se întoarce seara la prietena sa Corinne, în Marne-la-Vallée. Corinne lucra la Euro Disney și era foarte bucuroasă să-și împartă apartamentul de două camere cu tânăra belgiancă, fără a bănuși că aceasta stătea să se sufoce când dormea pe canapeaua aia care mirosea a fum de țigară.

— Anunțul făcea vreo precizare cu privire la sexul viitorului locatar? întrebă Saturnine. Văd că nu sunt decât femei.

— Nu se specifica nimic în anunț. Dar toată lumea știe, în afară de dumneata. Ești din altă țară?

Tânăra n-a vrut să spună adevărul. Se săturase de eterna reacție („Oh! Am și eu un prieten belgian care...“): ea nu era o prietenă belgiancă, era o belgiancă și nu voia să fie prietena acestei individe. Așa că i-a zis:

— Sunt kazahă.

— Poftim?

— Vin din Kazahstan. Știți, kazahii, unii dintre cei mai aprigi războinici din lume. Cum ne plictisim puțin, omorâm oameni.

Femeia nu mai deschise gura.

Saturnine a avut timp să reflecteze. De ce s-ar teme, în fond? Nu era genul care să se îndrăgostească cu una, cu două, și mai ales de un afemeiat. Povestea disparițiilor i s-a părut cam

tulbure. În orice caz, să dispari era mai puțin îngrozitor decât să te întorci la Marne-la-Vallée.

S-a uitat la cele cincisprezece candidate. Se vedea cu ochiul liber că niciuna n-avea nevoie de acea locuință în comun: erau femei din cartiere elegante, iar ce le adusese acolo nu era decât curiozitatea pentru acel tip cu nume spaniol și nobil. Acest ultim detaliu o scoase din minți pe Saturnine: nu putea suferi atracția asta a francezilor pentru aristocrație. „Calmează-te, își zise ea. Nu-ți bate capul cu bârfele astea ridicole. Tu ești aici pentru apartament, și cu asta basta“.

După două ore, un secretar a condus-o într-un birou imens, decorat cu admirabile flori uscate.

La omul care i-a strâns mâna, tânăra n-a văzut decât atât: că avea aerul unui depresiv profund, privirea stinsă și vocea epuizată.

— Bună ziua, domnișoară. Eu sunt don Elemirio Nibal y Milcar și am patruzeci și patru de ani.

— Eu mă numesc Saturnine Puissant și am douăzeci și cinci de ani. Lucrez ca suplinitoare la Școala Luvrului.

A spus-o cu mândrie. Pentru o belgiancă de vârsta ei, un asemenea post era de nesperat, chiar și cu titlu temporar.

— Camera este a dumneavoastră, zise bărbatul.

Descumpănită, Saturnine întrebă:

— Le-ați refuzat pe candidatele anterioare, iar pe mine mă acceptați așa, pur și simplu? Ce v-a convins, Școala Luvrului?

— Dacă vreți, zise el indiferent. Haideți să vă arăt apartamentul!

Ea l-a urmat, traversând un număr impresionant de budoare, până la o cameră ce i s-a părut imensă. Stilul acesteia era pe cât de luxos, pe atât de greu de definit; baia aferentă tocmai fusese renovată. Saturnine n-ar fi îndrăznit niciodată să viseze la o locuință atât de fastuoasă.

După aceea, don Elemirio a condus-o în bucătărie, una gigantică și modernă. I-a arătat că avea un frigider întreg pe care să-l folosească numai ea.

— Nu-mi place să știu ce mănâncă ceilalți, îi zise el.

— Dumneavoastră gătiți? se miră tânăra.

— Sigur că da. Bucătăreala e o artă și o putere. Nici nu mă gândesc să mă las pe mâna altuia, oricine-ar fi el. Dacă vreți să gustați din ce gătesc eu, plăcerea e de partea mea. Invers însă, nu.

În final, a condus-o în fața unei uși vopsite în negru.

— Asta-i intrarea în camera obscură, unde-mi dezvolt fotografiile. Nu e încuiată cu cheia, merg pe încredere. Bineînțeles, încăperea aceasta vă este interzisă. Dacă veți intra aici, am să știu și o să regretați.

Saturnine nu zise nimic.

— În rest, puteți intra peste tot. Aveți întrebări?

— Trebuie să semnez vreun contract?

— O să rezolvați asta cu secretarul meu, excelentul Hilarion Grivelan.

— Când mă pot instala?

— Chiar acum.

— Problema e că trebuie să-mi iau lucrurile de la o prietenă, care stă în Marne-la-Vallée.

— Vreți să mergeți cu șoferul meu?

Saturnine, care se aștepta la un drum cu RER¹-ul, a acceptat fără să mai stea pe gânduri.

¹ Metrou regional ce deservește Parisul și suburbiile sale. (N.t.)

— Nu-ți plăcea aici, cu mine? o întrebă Corinne.

— Ba da. Și niciodată nu voi reuși să-ți mulțumesc îndeajuns. Dar nu puteam abuza la nesfârșit de ospitalitatea ta.

— Nu te văd bine. E cam dubios planul tău.

— Corinne, doar mă cunoști: sunt fier tare. Vino să mă vezi când vrei tu. Stația de metrou e La Tour-Maubourg. Am citit contractul, am voie să primesc musafiri.

— Și dacă nu ești atentă și intri în camera aia obscură?

— Nu e genul meu. Și puțin îmi pasă mie de fotografiile lui.

Bentleyul o aștepta în fața clădirii. Șoferul n-a scos un cuvânt, nici la dus, nici la întors, și a parcat mașina în curtea interioară a casei senioriale. Se întuneca, iar locul acela i s-a părut lui Saturnine și mai feeric.

Și-a aranjat lucrurile în dulapurile din perete, practic invizibile — și mult prea mari, în opinia ei. Pe la 8 seara, un bărbat a bătut la ușa ei.

— Bună seara, domnișoară. Eu sunt Mélaïne, cameristul. La ce oră credeți că aș putea să vă fac curat în cameră și în baie?

— Sunt curate.

— Sigur, dar e de datoria mea să mă ocup de ele în fiecare zi. Domnul vă invită să luați cina cu el: dacă acceptați invitația, aș putea face curat chiar acum.

— Cum dorești, îi zise ea, pornind spre bucătărie.

Don Elemirio era acolo, contemplând niște ouă pe care le așezase în formă de piramidă, și a întrebat-o dacă îi plăceau. Ea a zis că da. Cu extremă atenție, el a pregătit imediat o omletă de o perfecțiune intimidantă.

— Dacă sunteți de acord, vom lua cina în această încăpere.

Masa din bucătărie era un bloc de plexiglas, plăcut atât la vedere, cât și la pipăit. Don Elemirio s-a așezat pe un taburet înalt și a poftit-o să nu mai stea pe gânduri și să se servească.

Întrucât bărbatul mânca fără să spună nimic, fata l-a putut privi în voie. Oare de unde-i venea reputația de seducător? Fizicul lui era pur și simplu acceptabil. Purta haine dintre cele mai obișnuite, nimic din înfățișarea lui nu-ți

reținea privirea. Cât despre conversație, aceasta nici nu exista. Dacă ar fi trebuit neapărat să-i găsească o calitate i-ar fi fost cam greu.

— Ce ocupație aveți? întrebă ea.

— Niciuna.

— În afară de fotografie, desigur...

Bărbatul a stat o clipă pe gânduri.

— Desigur. Dar nu fac prea des fotografii.

Aștept să-mi vină inspirația, lucru care nu se întâmplă frecvent.

— Cu ce vă petreceți timpul, atunci?

Se aștepta ca indiscreția ei să-l șocheze. Nici vorbă însă.

— Sunt spaniol.

— Nu asta vă întrebam.

— Asta-i activitatea mea.

— În ce constă ea?

— Nicio altă demnitate nu se ridică la nivelul demnității spaniole. Sunt demn cu normă întreagă.

— Iar astă-seară cum o să vă manifestați demnitatea?

— O să recitesc registrele Inchiziției. Sunt admirabile. Cum or fi putut unii să vorbescă de rău o asemenea instituție?

— Poate pentru crimele și torturile pe care le practica?

— Crimele și torturile se practicau deja cu mult înainte de Inchiziție. Aceasta era în

primul rând un tribunal. Orice persoană avea dreptul la un proces înainte de a fi executată.

— La o parodie de judecată, într-adevăr.

— Nici vorbă. Recitesc consemnările acelor procese, sunt de o metafizică sublimă. Ce progres, prin comparație cu barbaria anterioară! Înainte, o acuzație de vrăjitorie ducea imediat la arderea pe rug. Grație tribunalului Sfintei Inchiziții, vrăjitoarea era supusă ordaliei, care-i putea dovedi nevinovăția.

— Câte vrăjitoare au fost declarate nevinovate în urma ordaliei?

— Niciuna.

Saturnine a izbucnit în râs.

— Aveți dreptate, e un progres al naibii de mare.

— Nu văd care-i legătura. Ordalia dovedea că acestea meritau să moară.

— Ați mers vreodată desculț pe cărbuni încinși?

— Văd că o tot țineți pe-a dumneavoastră. E normal. Sunteți franțuzoaică.

— Nu. Sunt belgiancă.

Bărbatul a ridicat capul și a privit-o cu interes.

— Atunci aveți și sânge spaniol, prin Carol Quintul.

— E o chestie cam de demult.

— Ba nu. N-am ieșit niciodată din secolul al XVI-lea. Ca dovadă, traficul de indulgențe.

Până în acel moment, Saturnine crezuse că avea de-a face cu un provocator. Acum înțelegea că avea de-a face cu un nebun.

— E interesant să citești registrele tribunalului Inchiziției, dar totul are o limită. Mai departe ce-o să citești?

— O să-i recitesc pe Gracián și pe Lull.

— Secțiunea spaniolă de la Luvru e perfectă pentru dumneavoastră, probabil că mergeți des acolo.

— N-am fost niciodată.

— Glumiți?

— Nu. Nu merg niciodată în oraș. De douăzeci de ani n-am mai ieșit din casa asta.

— Nici măcar pentru o plimbare cu mașina?

— Nici măcar.

— Păi atunci, de ce mai dețineți un șofer și un Bentley?

Saturnine se pregătea să reformuleze acel „dețineți un șofer“, dar stăpânul casei n-a părut deloc șocat de exprimare și i-a răspuns:

— Secretarul meu și omul care se ocupă de curățenie recurg adeseori la serviciile șoferului și ale mașinii sale. În ce mă privește, prefer să rămân aici. Lumea de-afară mă dă peste cap prin vulgaritatea și banalitatea ei.

— Și nu vă plictisiți niciodată închis între zidurile astea?

— Există și momente mai terne, însă nu se compară cu ce-aș simți la o recepție mondenă sau la o serată între amici. Eu nu mai am niciun prieten. Era o chestie prea anostă.

— Poate că n-ați întâlnit oamenii care să vă convină.

— Până pe la vârsta dumneavoastră, am avut ceea ce se numește viață socială. Și m-am implicat cât se poate de serios, vă jur. Până la urmă însă, toate confidențele sunt cam la fel. Îmi face mult mai multă plăcere să-mi petrec timpul cu Gracián, Lull și Torquemada. Mai ales că ei nu-mi cer nimic.

— Pot să înțeleg că v-ați săturat de oameni. Dar Parisul, pădurea, lumea largă?!

Don Elemirio făcu un gest de lehamite.

— Am văzut cum e și cu astea. Când oamenii se întorc dintr-o călătorie în Canada, spun: „Am făcut și cascada Niagara“. Pentru astfel de periple îți trebuie o naivitate pe care eu n-o am. Vedeți dumneavoastră, oamenii ăștia cred realmente că ei au fabricat cascada Niagara.

— De ce nu vă puneți capăt zilelor? Dacă aș gândi ca dumneavoastră, m-aș spânzura.

— Vă înșelați. Viața mea nu e neinteresantă.

— Vă sunt de ajuns bătrânele dumneavoastră cărți ca să existați?

— Nu sunt doar ele. Mai există Dumnezeu, Hristos, Sfântul Duh. Eu sunt pe cât de catolic poate fi un spaniol. Asta îmi ocupă mult timp.

— De ce nu mergeți la biserică, la slujbă?

— Vine ea la mine. Dacă vreți, o să vă arăt capela unde, în fiecare dimineață, un preot spaniol ține slujba doar pentru mine. E lângă bucătăriei.

— Existența dumneavoastră mă tentează tot mai puțin.

— Și-apoi, mai sunt și femeile.

— Unde le ascundeți, că n-am văzut niciuna?

— Aveți senzația că sunteți ascunsă?

— Eu nu sunt o femeie din viața dumneavoastră.

— Ba da. De azi-dimineață.

— Ba nu. Am citit bine contractul înainte să-l semnez.

— E un lucru prea subtil ca să fie stabilit prin contract.

— Vorbiți în numele dumneavoastră. Pe mine nu mă atrageți deloc.

— Nici dumneavoastră pe mine.

— Atunci, de ce spuneți că sunt o femeie din viața dumneavoastră?

— E o fatalitate. Cincisprezece femei s-au prezentat astăzi pentru cameră. Când v-am văzut, am știut imediat că, prin dumneavoastră, destinul s-ar putea împlini.

— Nimic nu se va împlini fără consimțământul meu.

— Absolut.

— Prin urmare... nu se va împlini nimic.

— Vă înțeleg. Nu mă plăceți, e firesc. Nu sunt un tip fermecător.

— Spuneți că v-ați săturat de oameni. Deduc că v-ați săturat, de fapt, de bărbați.

— Femeile sunt la fel de obositoare ca și bărbații. Dar cu unele dintre ele e posibilă totuși iubirea, iar asta nu mă mai obosește. E un mister în treaba asta.

Saturnine se încruntă.

— Căutarea asta a unui colocatar e doar pentru a vă găsi femeii?

— Sigur, pentru ce altceva?

— Eu crezusem că era pentru bani.

— Cinci sute de euro pe lună? Glumiți!

— Pentru mine nu-i puțin.

— Biata copilă...

— N-am spus asta ca să mă compătimiți. Pur și simplu, nu înțeleg. Pentru un bărbat ca dumneavoastră, femeile n-ar trebui să fie o problemă.

— Așa e. Sunt unul dintre celibatarii cei mai râvniți din lume. Și de-asta nu mai ies din casă. La orice recepție mondenă, mă așteaptă o ambuscadă de femei. E groaznic!

— Modestia dumneavoastră mă impresionează.

— Sunt mai modest decât credeți. Știu că femeile astea nu sunt înnebunite nici după fizicul meu, nici după personalitatea mea.

— Da, asta-i drama oamenilor bogăți.

— N-ați nimerit-o. În privința bogăției, sunt alții mai interesanți ca mine. Drama mea e că sunt omul cel mai nobil din lume.

— Ca să vezi...

— Specialiștii o să vă confirme: nicio aristocrație nu se ridică la nivelul celei spaniole. E un lucru atât de adevărat, încât a trebuit să inventăm un termen nou pentru a desemna noblețea țării noastre.

— Grandețea.

— Știați de ea?

— Poți fi o belgiancă de rând și totuși să fi auzit de granzii spanioli și de grandețea lor.

— Între noi fie vorba, cum să crezi în blazoanele aristocrațiilor din alte țări, în stemele lor? Acele sisteme de măsurători ca ale vechilor spițeri prin care se stabilește că ăla-i conte, iar ălălalt marchiz sau duce...

— Dacă-mi permiteți, și dumneavoastră aveți așa ceva. Belgia își amintește de ducele de Alba.

— Da, numai că la noi titlurile astea au valoare de domn sau doamnă. Ceea ce contează este să te numeri printre granzi. Se spune un grande al Spaniei. Încercați să spuneți un